సుఖాంతం

శ్రీ సుభా

అమ్మ నన్ను అర్జంటుగా రమ్మనమని ఉత్తరం రాస్తే నేను మా ఊరు వెళ్లాను. నేను వెళ్లేసరికి అమ్మ వంటింట్లో వంట చేస్తోంది. స్టౌ మీద అన్నం, కూరలు ఉడుకుతున్నాయి. ఓ కమ్మని వాసన. ఇంట్లో అన్నయ్య కనబడలేదు.

నేను చిన్నతనంలో అయితే అమ్మ ఏమరిపాటుగా ఉన్నప్పుడు వెనకేవెళ్లి ఆమె వీపు మీదకు ఉరికేవాణ్ని. అలానే నాన్న నా వెనక నుంచి వచ్చి నన్ను లేపి పైకెత్తేవాడు. అవును. నాన్న పోయి పదేళ్లు అయింది. అమ్మ మా పక్షిగూడులాంటి ఇంటిలో మమ్మల్నిద్దర్నీ తన ఒడిలో తీసుకుని భర్త పోయిన లోటును కప్పి పెట్టుకుంది. ఆమె ఎప్పుడూ తన బాధ, తనను దాటి వీధి గుమ్మం వరకూ వెళ్లడానికి కూడా అవకాశం వచ్చేది కాదు. ఉన్న ఎకరంన్నర భూమిని కౌలుకు ఇచ్చి ఇంటిని గుంభనగా నడిపింది. అన్నయ్య పెళ్లి అయి అయిదేళ్లు అయ్యింది. వాడికి పిల్లలు లేరు. మా అందరికీ అదో దిగులు. ఆ మాట ఎవరైనా అంటే అమ్మ నవ్వేసి "కడుపు పండడానికి పైవాడి కరుణ

కూడా ఉండాలి" అనేసేది. ఇంట్లోకి వెళ్లగానే మా ఇంట్లోని గతం, అనుభవాలు, నా మీదకు ఉరుకుతూంటే కాస్త నిలదొక్కుకుని "అమ్మా" అని పిల్చాను. చారులో పోపు పెడుతూన్న అమ్మ గిరుక్కున వెనక్కి తిరగడం, ఆ తిరగడంలో చేతిలో గరిటలో వేగిన ఎర్ర మిరపకాయలు మంటలోపడి గొట్రురావడం, అమ్మ "నువ్వురా... రా" అంటూ

రెండడుగులు ముందుకు వేసింది. నన్ను చూసి, అమ్మ సంతోషపడి, ఆ తర్వాత "ప్రయాణం బాగా జరిగిందా" అంటూ ఆ సంతోషంతో శరీరం ఊగిసలాడుతూంటే లోపలి పరుగులాటకు పగ్గాలు వేసుకుంటోంది.

'ఇంట్లో ఎవరూ లేరా అమ్మా... అన్నయ్య, వదినా?'

'మీ వదిన వాళ్ల పుట్టింటికి వెళ్లింది. ఆ పద, వసారాలో కూర్చుందువుగానీ, నేను కాఫీ కలిపి తెస్తాను'

నేనూ వసారాలోకి వెళ్లి మా చిన్న దొడ్డినీ అందులో మొక్కల్నీ పాదుల్నీ చూస్తూ- చుట్టాల గురించి అమ్మను అడగడం, అమ్మ పేరు పేరునా వాళ్ల యోగక్షేమాలు చెప్పడం జరుగుతోంది. అయిదు నిముషాల్లో అమ్మ కాఫీ గ్లాసు నాకందించింది. ఆ పైన అక్కడే ఉన్న మా పాత కుర్చీలో కూర్చుని పమిటకొంగుతో నుదురు తుడుచుకుంది.

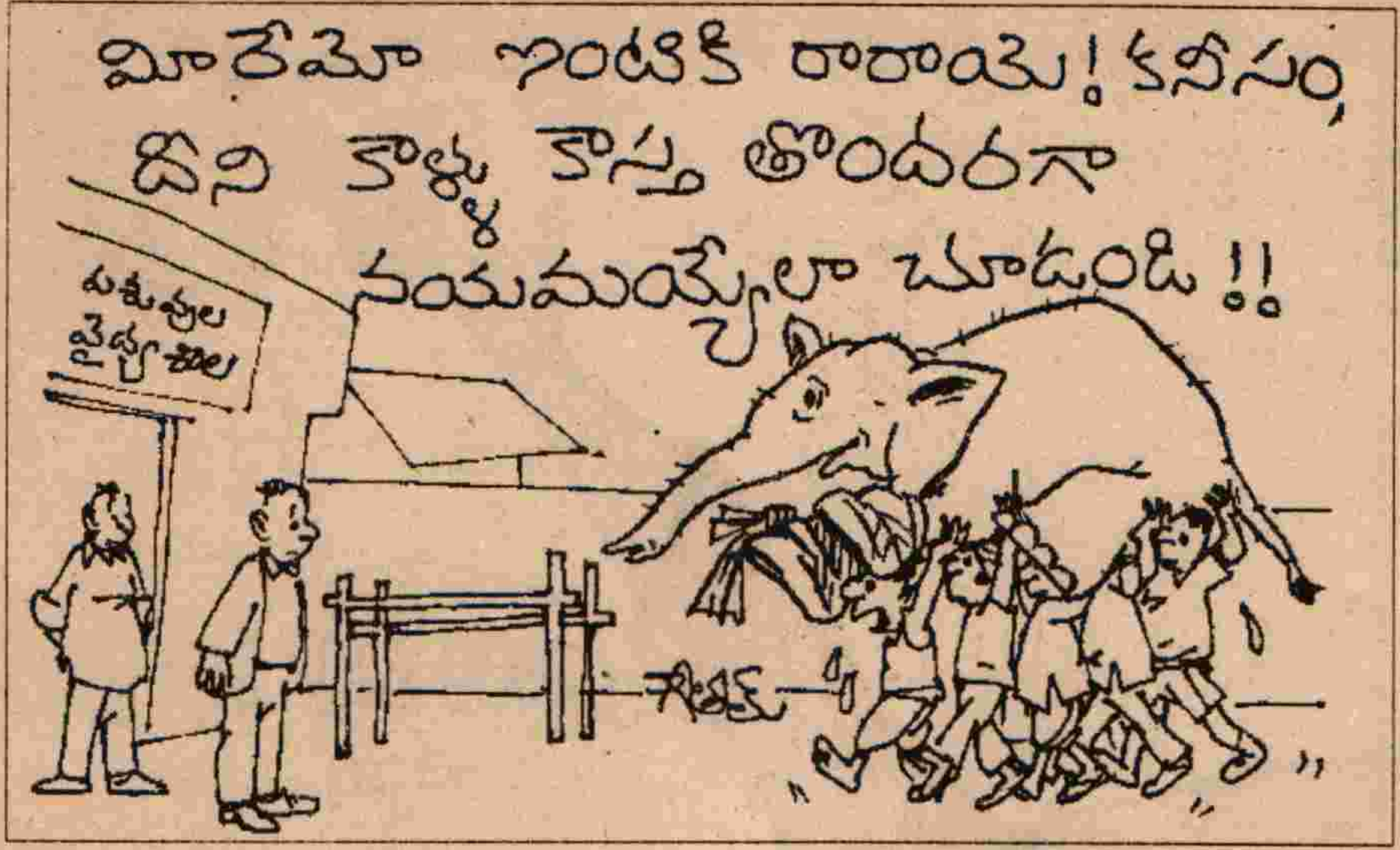

"అలా ఉన్నావేమిటమ్మా నీర్సంగా?"

"నేను బాగానే ఉన్నానురా. నువ్వేమిటీ మరీ రివటలా తయారయ్యావ్. వేళకు తినడం లేదా?"

"తింటున్నాను. హోటల్ భోజనంగా, ఇలాగే ఉంటుంది. అది సరే వేణు అన్నయ్య ఆఫీసు నుంచి రాలేదా?"

అమ్మ తల వంచుకుంది. క్షణం ఆగింది. "వాడు వారం క్రితం కాశీ వెళ్లాడు. అక్కడి నుంచి హరిద్వార్, ఋషికేశ్ చూసి వస్తానన్నాడు."

"అదేమిటమ్మా... ఇంట్లో నువ్వొక్కత్తివీ ఉంటున్నావా? కాశీ నువ్వు కూడా వెళ్లవల్సింది. ముందు ముందు మరీ కష్టం."

'వాడు ఎవరో స్వాములవారితో కలిసి వెళ్లాడురా.'

"'బాగానే ఉంది'' అని అన్న తర్వాత నాకు అమ్మ రాసిన ఉత్తరంలో సంగతులు గుర్తొచ్చాయి. అదే అడిగాను. ఆమె వెంటనే మాట్లాడలేదు.

"అదేమిటమ్మా విషయం చెప్పు. నువ్వు మామూలు విషయమయితే ఉత్తరం రాయవు. ఏదో బాధపడే సంఘటనలే ఇక్కడ జరుగుతున్నాయనిపిస్తోంది. బాధ నాతో పంచుకోవడానికీ నీకేం అభ్యంతరం అమ్మా."

"అన్నయ్య వరసేం బాగోలేదురా. ఏడాదిగా వాడిలో మార్పు వచ్చింది. వదిన సంగతి నీకు తెల్సిందే. ఆమెతో ఎడమొహం పెడమొహంగా ఉంటున్నాడు.' ' అమ్మ కాసేపు ఆగి అంది. -"వాడిలో ఏదో నిర్లిప్తత బయలుదేరిందిరా. అది వాడినీ విధంగా దారి మళ్లిస్తుందనుకోలేదు'' అంటూ అమ్మ ఏవేవో చెప్పింది. ఆ చెప్పడంలో ఆమె గొంతు జీరపోయింది. దుఃఖాన్ని కన్నీటిని అతి ప్రయత్నం మీద నొక్కి పెడుతోందని తెల్సిపోతోంది.

అమ్మ చెప్పిన విషయాలు విని నేను ఆశ్చర్యపోయాను. అన్నయ్య వేణు ఊళ్లోనే ఉండే అవధానిగారి శిష్యరికం మొదలు పెట్టాట్ట. ఆంజనేయ ఉపాసన, దేవీ ఉపాసనా అంటూ పూజలూ చేస్తూ, ఉపవాసాలు ఉంటూ వేరు సంగతులేం పట్టించు కోవడంలేదుట. వేదాంతపు పుస్తకాలు చదువుతూ విచ్చలవిడిగా దానాలు ధర్మాలు పెంచుకుని గిరజాలు పెంచుకుని దేవుడువచ్చినవాడిలా ఏవేవో చేష్టలు చేస్తాట్ట. అవధానిగారి శిష్యరికంలో తను కుండలిని విద్యనేర్చుకుని హిమాలయాలు పట్టిపోతానని చెప్తాట్ట. ఊళ్ళోకి చుట్టు పక్కలకు వచ్చిన సాధువుల్ని వెంటేసుకుని తిరుగుతాట్ట.

"ఏం చెప్పమంటావురా. వాడు అమ్మాయిని అడిగితే " ఆయనకు తెలియాలిగదా మనం చెప్తేవింటారా అత్తా"అంటూ కన్నీళ్లు పెట్టుకుంది."

నాకేమనాలో తోచలేదు. అమ్మవైపు చూస్తూ ఉండిపోయాను. ఆవిడ నాకళ్లలోకి చూస్తూ అంది, 'నువ్వు ఉండేది పాండిచ్చేరిలో. అక్కడా అరబిందో ఆశ్రమం ఉందిగా. నువ్వు కూడా అందులో జేరావంటే ఇక చెప్పవల్సిందేం లేదు. నా దారి నేను చూసుకుంటాను. నీకు పెళ్లి సంబంధాలు వస్తున్నాయి. నన్ను ఏం సమాధానం చెప్పమంటావు?"

"ఇదేం భయమమ్మా. నేను అన్నయ్యలా చేయనులే !"

వీధి దీపాలు

తండ్రి: నీ వయసులో మేం వీధి దీపాలు కింద కూచుని చదువుకుని ఇంత వాళ్లమయ్యాం తెలుసా?

కొడుకు: మాకూ అలాగే చదవాలని ఉంది నాన్నగారూ! కాని ఏం చేస్తాం! కరెంటు కోతగదా రాత్రిళ్లు.

-కె. రాధాప్రసాద్ శర్మ (ఆలూరు)

" పిల్లలకు తల్లిదండ్రుల మీద భక్తి లేనప్పుడు, పెద్దవాళ్లకు మిగిలేది భయమేరా మరి."

నేను ఆలోచించి అన్నాను. "అమ్మా, ముందు అన్నయ్య విషయం ఆలోచించాలి. వాడిని ఈ అవధాని గారి నుంచి దూరం చెయ్యాలి. ముప్ఫై ఏళ్లున్న యువకుణ్ని అందునా సంసారిని ఇలా ముక్తి, సన్యాసం అంటూ పురి ఎక్కించడం అన్యాయం. యోగంలో లోతులు చూసిన వాళ్లు కూడా పూజలు గట్రా మూర్ఖంగా చేయరు తెలుసా ?"

"అవును, ఆ అవధాన్లు గారికి మగపిల్లలు లేరు. అందుకే ఆయన, వీడిని తన వైపు తిప్పుకున్నాడు, వీడో పిచ్చిసన్యాసి కాబట్టి యంత్రాలు తంత్రాలు అంటూ వెర్రెక్కి పోతున్నాడు."

అలా మేం మాట్లాడుకుంటూండగానే వీధి గుమ్మం దగ్గర నుంచి " అమ్మా, రుక్మిణమ్మా!" అనే పిలుపు వినబడింది. అమ్మా నేను బయటకు వచ్చాం. అవధాన్లుగారు ఆయన నన్ను చూసి ' చిన్నబ్బాయి కదమ్మా' అని 'ఎలా ఉన్నావోయ్' అంటూ పలకరించారు. నేను నమస్కారాలు చెప్పాను.

"లోపలికి రండి అవధానిగారూ !"

అవధానిగారు లోపలికి వచ్చి కుర్చీలో కూర్చున్నాడు.ఆయన్ని పరిశీలనగా చూశాను. కావిరంగు పంచె, అది పెద్ద బొజ్జమీద ఇమడలేక బొడ్డుదాటి స్థిర నివాసం ఏర్పరచుకుంది. పైన చొక్కాగానీ, భుజం మీద అంగవస్త్రం గానీ లేవు. కాళ్లకు చెప్పులు లేవు. మెడలో అయిదారు రకాల రుద్రాక్షమాలలు. రెండు చేతులకు వెండి బంగారపు ఉంగరాలు, నుదుట నయాపైస అంత కుంకుమ బొట్టు. ఆయన్ను చూస్తే మారువేషంలో పర్ణశాలకు వెళ్లిన రావణాసురుడు గుర్తొచ్చాడు. సాధువులు, సన్యాసులు అతినికృష్టంగా అందవికారంగా కనపడాలనే నియమం ఎక్కడ ఉందో నాకు ఎంత ఆలోచించినా అంతుబట్టలేదు. ప్రతీ మనిషి తను ఎక్కడికి వెళ్లినా కూడా ఒక విధమైన వాతావరణాన్ని మోసుకువెడుతూ ఉంటాడని దాన్నే వాతావరణం చైతన్యం అంటారనీ శ్రీ అరబిందులు అనేవారుట. అది నిజమే అనిపించింది.

" ఏమిటి ఆలోచిస్తున్నావు వినయ్ బాబూ" అన్నారు, అవధాని.

"మరి నేను వెడతానమ్మా. నేను గంట అయ్యింది ఊరు నుంచి వచ్చి. మన వేణు ఎల్లుండి ఉదయానికి వస్తాడు. అతన్ని ప్రయాగలో ఆపాను, నేనే ..... "

" ఏమిటోనండి వాడి వరస. "

" ఏంలేదు. భయపడకు రుక్మిణమ్మా. మీ వాడు అవతార పురుషుడు. ఆ మళ్లీ మాటల్లోపడి మర్చిపోతాను. అతని పూజ గదిలో నిత్యం దీపం వెలిగించడం మానకండి నేవస్తానమ్మా" అంటూ మెట్లు దిగాడు.

నేను ఆయనతోపాటు కొంచెం దూరం వెళ్లాను. ఆయన " నువ్వ వెళ్లరా, నేను ఇంటికి పోతానులే.." అన్నాడు చనువుగా.

"మీతో మాట్లాడాలిసార్."

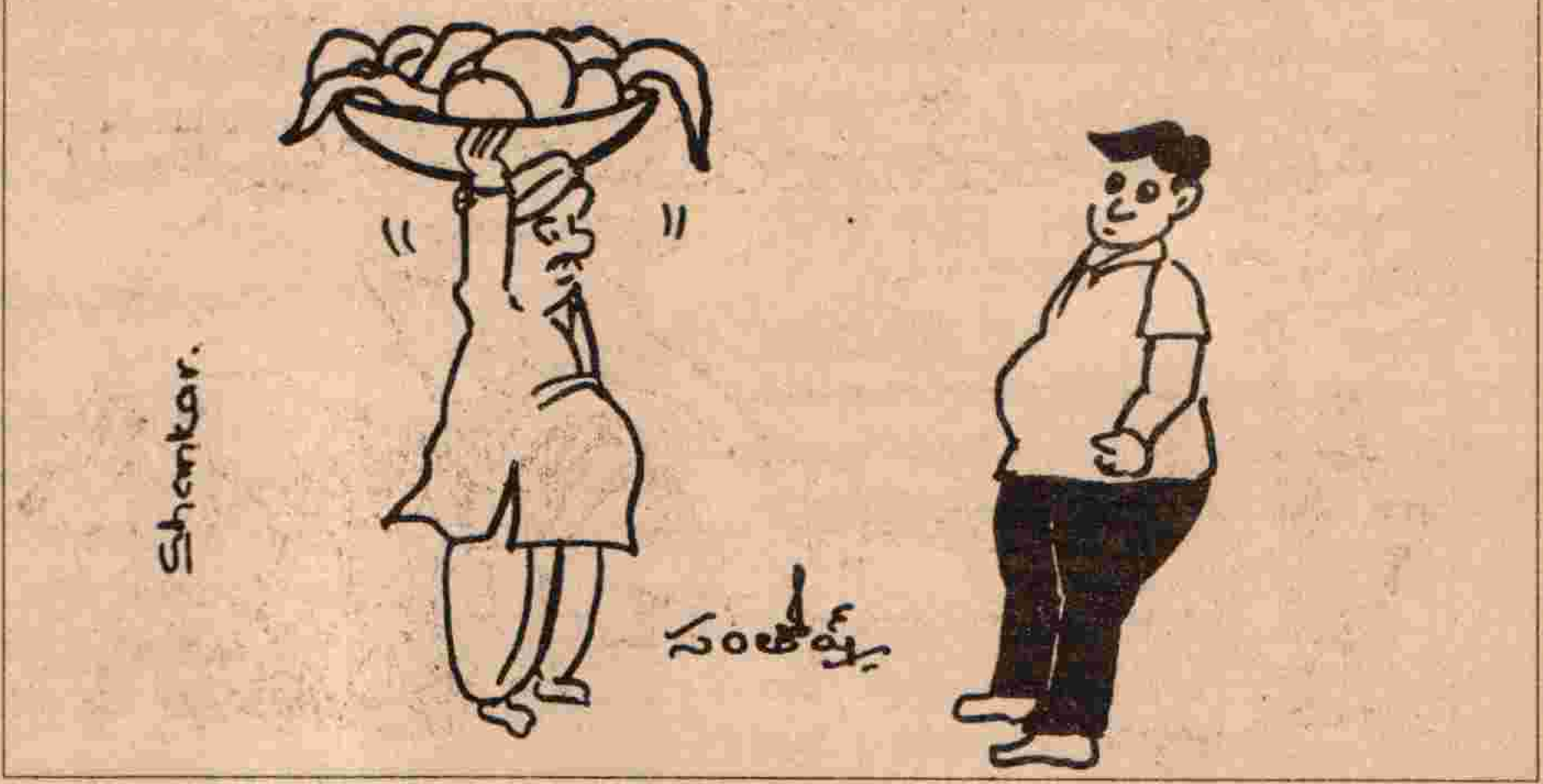

"అలానా ?" అని అవధానిగారు మాట ఆపి, నావైపు చూశారు.

నేను ఎం.ఏ. ఫిలాసఫీ చదివాను. కానీ వేదాంతంలో నాకు తెలిసింది చాలా తక్కువ. నా సంశయాలు ఎవరూ తీర్చలేకపోయారు. మీరయితే...."

"అలానా, నీకు దైవం మీద నమ్మకం ఉందా ?"

"ఉంది".

" భేష్ ... రేపు సాయంకాలం మా ఇంటికిరా. డాబా మీద కూర్చుందాం. మేం ఉన్నది ఎందుకు. నీకు సహాయపడ్డానికే."

నేను ఆయనకు తుది వందనాలు చెప్పి వెనక్కి తిరిగాను.

- 2 -

నేను వెళ్లేసరికి అవధాన్లుగారు మేడ మీద తమ భక్తులకు వేదాంత విషయాలు చెప్తున్నారు. అది పెద్ద సైజు గది. గోడలకు దేవతామూర్తుల ఫోటోలు. హాల్లో బరకం మీద ఓ ఇరవై మంది పెద్దలు కూర్చుని ఉన్నారు. అవధాన్లుగారు జింక చర్మం మీద కూర్చున్నారు. భక్తుల్లో చాలా మంది మా ఊరి వారే. నేనూ ఓ పక్కగా కూర్చున్నాను నిశ్శబ్దంగా.

" ఏముందండీ .... ఈశరీరం ఓ పెద్ద మురికి కూపం. ఈశరీరాన్ని మనం విశ్వసించకూడదు. ఇది వికారాలు దాచుకున్న అగ్నిపర్వతంలాంటిది. ఎప్పుడు విజృంభిస్తుందో తెలియదు. ఇంకా భగవంతుడికీ మధ్య నిత్యం తంపి పెడుతూనే ఉంటుంది."

భక్తుల్లోంచి ఒకాయన అన్నాడు. " అత్తగారి తంతేమో !వాళ్లు పైకి కనబడకుండా కొడుకులకూ కోడళ్లకూ మధ్య విబేధాలు సృష్టిస్తారు చూడండి."

జనం నవ్వారు. అవధాన్లు చిరునవ్వు నవ్వి. " ఈ శరీరం పెట్టే పీడ నుంచి విముక్తులమవడానికే నిత్యం మనం ప్రయత్నిస్తూ ఉండాలి. అసలు, భగవంతుడే శరీరం అనే ఈ బంగారు పంజరం సృష్టించి లీలలు నడిపిస్తూ ఉంటాడు. మనకు ఈ శరీరాన్ని అందంగా ఉంచుకోవాలని మమకారం. ఆ మమకారం అంతటితో ఆగదు. అందంగా కన్పించే ఎదటి మనిషి మీద ఆకర్షణ కలుగుతుంది. ఇది ఆ తర్వాత మన పతనానికి నాందీ వాచకం పలుకుతుంది. భగవంతుణ్ణి నమ్మినవాడికి షోకులేమిటండీ ?" అంటూ ఏవేవో చెప్పి భక్తుల్లో ఒకాయన వైపు చూసి, " ఏమంటారుగిరిగారూ ?" అన్నాడు.

గిరిగారు సైన్స్ బాగా చదివిన వ్యక్తి. పైగా కమ్యూనిజం ఒక్కటే నిజమని ఆనాటి నుంచి వాదిస్తూండే పార్టీ లాయలిస్ట్. ఆయన అవకాశం జారవిడవకూడదన్నట్టు అన్నాడు. " ఆధునిక విజ్ఞానం , అదే సైన్స్ శరీరమనేది ఒక పదార్థం మాత్రమేనని చెప్తుంది. ప్రకృతి, తన పరిణామ దశలో సృష్టిలో అన్ని వస్తువులతోపాటు మనిషినీ ప్రసాదించింది. ప్రాణం, మేధ లాంటివి పుట్టుకతో మరణంతో అదృశ్యమవుతాయి. అంతేగానీ, ఆత్మ చేతనశక్తి, పునర్జన్మ లాంటి మాటలకు ప్రాధాన్యం ఇవ్వదు."

అవధాన్లుగారివీ, గిరిగారి మాటలు నన్ను ఆశ్చర్యంలో ముంచాయి. కాస్త ఆవేశంలాంటిదీ వచ్చింది. అందుకే "ఏమీ అనుకోనంటే నన్నో మాట చెప్పనిస్తారా గిరిగారూ ?" అన్నాను.

'చెప్పు. నువ్వు ఎం.ఏ. ఫిలాసఫీ చేశావని విన్నానులే.'

నేను కాసేపు మాట్లాడలేదు. హాలు నలువైపులా చూశాను.ఆ పైన నెమ్మదిగా.. "నేను చదివిన పుస్తకాలు నాకు నేర్పినవి మాత్రమే చెప్తున్నాను. పెద్దలు మరోలా భావించరాదు"అన్నాను.

"కానీవయ్యా..."

" ఈ శరీరం విశ్వంలోని పరిణామక్రమానికి లోబడి ఉన్నా దానికి ఎప్పుడూ ప్రతినిధిగానే ఉంటూ ఉంటుందిట. మనం ఈ వేళ పొందిన ఈ శరీర నిర్మాణంలో ఒక గొప్ప నేర్పరితనం ఉంది. శరీరం ఒట్టి పదార్థజనితమే కాదు, దానికి ఒక అంతఃకరణ ఉంది. మళ్లీ ఈ అంతఃకరణకు మూలంఆత్మ.... అలాగే ఈ ఆత్మ పరమాత్మలో ఇక భాగం. శరీరమే పరమాత్మకు ప్రతీక అయినందువల్ల ఈ శరీరం పరమాత్మలోని ఒక భాగం అవుతోందిగానీ ఇది వేరు కాదు. భగవంతుడి ప్రేరణకు ప్రతిస్పందించడమే శరీరం యొక్క కర్తవ్యం. కొంత తెలియని తనం వల్ల, మతం పట్ల సరియైన అవగాహన లేకపోవడం వల్లా శరీరాన్ని నిర్లక్ష్యం చేయడం, చేయమనడం జరిగిందని నాభావన."

అవధాన్లుగారు నావైపు కొరకొర చూశారు. గిరిగారు తనకళ్లు ఎర్రబర్చుకున్నారు. కానీ ఇంతలో మరొక వ్యక్తి అవధాన్లుగారిని "చిన్న సంశయం గురువుగారూ' ' అంటూ అడ్డుకున్నారు.

" చెప్పండి"

"కోరుకున్న ఆధ్యాత్మిక జీవితానికి నిత్య జీవితానికి ఎక్కడా పొంతన కుదరదు. అంతా చుక్కెదురే. ఎలా అంటారు ?"

" చాలా వాటిని పట్టించుకోరాదు. పట్టించుకుంటేనే లంపటాలు..."

"నీదే భారం అనేసి, కిమ్మనాస్తిగా ఉండాలంటారు.'

"డిటేచ్‌మెంట్ అవసరం. అవసరమే కాదు, ముఖ్యం." అవధానిగారు నెమ్మదిగా చెప్పారు.

నాకు ఊరుకోబుద్ధికాలేదు. నోరు విప్పాను. " హృదయపూర్వకంగా చేసేపని ఏది అయినా, అది మనకూ ఇతరులకు హానికలగజేయదని గొప్పగా, అద్భుతంగా ఏ పనైనా చేస్తే దాని మూలంగా అంతఃకరణ కూడా అంత అద్భుతంగానూ రాటుతేలుతుందని శ్రీ అరబిందోలాంటి వారు అంటున్నారు."

"వారి మార్గం, మతం వేరు. మనది అద్వైతం. పైగా విదేశీ చదువుల వల్లా విదేశీ విజ్ఞానం వల్లా మేలుకంటే కీడే ఎక్కువ."

అవధానిగారు కటువుగా అటూఇటూ కదిలి " ఈ రోజుకు చర్చ ముగిద్దాం. నేను బంధువుల ఇంటికి పోవాల్సి వుంది. క్షమించాలి." అంటూ లేచారు. అందరూ నమస్కారాలు చెప్పి ఒక్కొక్కరే కిందికి వెళ్లారు. నేనూ అవధానిగారే మిగిలాం అక్కడ.

" అవధానిగారూ! పదినిముషాలు చాలు. మీతో మా కుటుంబ విషయాలు మాట్లాడాలను

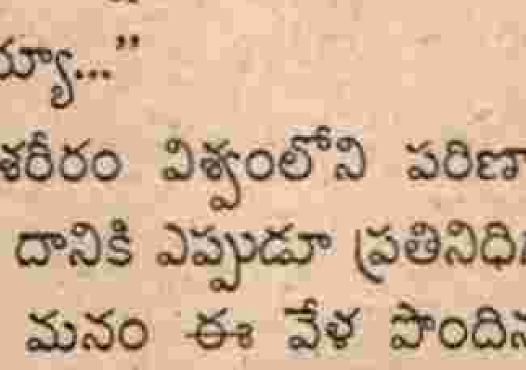

మధురాతి మధురమైన వృక్షం

పెరుగ్వే దేశంలో పెరిగే ప్రపంచంలోనే అతి మధురాతి మధురమైన వృక్షం 'యూప టోరియమ్ - రిబాడియనమ్'. దీనిని ఆంగ్లంలో స్టెవియా అంటారు. ఈ చెట్టునుంచి ఉత్పత్తి అయ్యే ద్రావణం చక్కెరకంటే 300 రెట్లు అధిక తీయదనం. ఒక కప్పు కాఫీకిగానీ, టీకిగానీ ఈ ద్రావణం ఒకే ఒక చుక్క సరిపోతుంది.

-ముద్దా రమణమూర్తి, (అనంతపురం)

కుంటున్నాను."

" అంత అత్యవసరమా ?"

" నేను రేపుతిరిగి వెళ్లిపోతున్నాను. అందుకని."

అవధానిగారు అయిష్టంగానే తల ఊపారు. " ఏం లేదండీ.. మా అన్నయ్య వేణులో చాలా మార్పు వచ్చిందని అమ్మ బాధపడుతోంది. ఆఫీసు మానేసి ఊళ్లమ్మటపడి తిరుగుతున్నాట్ట. ఎప్పుడు చూసినా పూజలు .. జపాలు.

"అదా" అని నవ్వేసి, "చూడు వినయబాబూ! వేణుతత్వం నాకు చిన్నప్పటినుంచీ తెలుసు. అతనికి జీవితం విరక్తి కల్గింది.అది ఎందుకు ఎలా కలిగిందంటే జవాబు చెప్పలేం. అదే అతణ్ని వేదాంత ధోరణి వైపు మళ్లించింది."

"అది సరే... అయితే వాడు తన జీవిత లక్ష్యం ఏమిటో కనీసం మీతో చెప్పి ఉంటాడని మేం అనుకుంటున్నాం. మాకు మీరు సహాయపడాలి. నిండా నలభై ఏళ్లు నిండని కొడుకు తనకు కాకుండా పోతోంటే ఏ తల్లి అయినా ... " నేను ఆగిపోయాను.

అవధాన్లుగారు నావైపు సూటిగా చూసి "నువ్వు బాగా చదివినవాడిలా తెలివైనవాడిలా కన్పిస్తున్నావ్. వేణుని నువ్వే అడగరాదా ? నాదాకా రావడం దేనికి?" అన్నాడు.

"వాడు మీ శిష్యుడు. శిష్యుడి అంతరంగం గురువుగారికి తప్పక తెలిసి వుంటుందని అడిగాను. వేరే ఉద్దేశం ఏం లేదు."

"చూడు నాయనా ! నా దగ్గరకు వచ్చిన వాళ్లకు నేను నాలుగు ముక్కలు చెబుతాను. అంతవరకే నా పని" అని ఆగి "పద వెడదాం" అన్నారు.

ఇద్దరం మేడ మెట్లు దిగుతున్నాం.

- 3 -

వేణు అన్నయ్య ఊరు నుంచి వచ్చాడు. భుజాన హరేరామ, హరేకృష్ణ కల్ట్ వారి సంచి. కాళ్లకు చెప్పులు లేవు. గెడ్డం మీసాలు పెరగడంలో మనిషి కొత్తగా కనిపిస్తున్నాడు. మనిషి బాగా సన్నబడ్డాడు. నన్ను చూసి "ఎప్పుడు వచ్చావ్" అని పలకరించి పెరట్లోకి వెళ్లిపోయాడు. స్నానం చేసి తన పూజగదిలోకి వెళ్లి, ఓ గంట తర్వాత బయటకు వచ్చాడు. అమ్మతో ఎక్కువ మాట్లాడలేదు. "ఇప్పుడే వస్తాను" అని చెప్పి బయటకు వెళ్లిపోయాడు.

"ఇదీ వరస. మళ్లీ ఏ సాయంకాలమో వస్తాడు ఇంటికి."

నేను మాట్లాడలేదు. ఉదయం, మధ్యాహ్నంగా, మధ్యాహ్నం సాయంత్రంగా మారింది.

"అమ్మా నేనోసారి మన పొలం వైపు వెళ్లివస్తాను." అని చెప్పి బయటపడ్డాను, నేను. పది నిముషాల్లో నేను చేలగట్ల వెంటపడి - మా పొలానికి చేరుకున్నాను. అప్పటికే కోతలు అయిపోయాయి. పొలంలో టమేటో చెట్లు, కాబేజీ చెట్లూ ఎదుగుతున్నాయి. మా పొలం గట్టున ఓ మూలగా పెద్దవేప చెట్టు మరోపెడ రెండు మామిడి చెట్లు అవి వయసు వచ్చిన పెద్ద మనుషుల్లా ఏ కదిలికలు లేకుండా నిశ్చేష్టంగా కన్పించాయి. ఓ పక్కగా ఏనాడో మానాన్నగారు వేసిన పాక. ప్రస్తుతం దాన్ని మా రైతు వాడుకుంటున్నాడు. అలా గట్టు మీద చాలా సేపు నుంచున్నాను. చెట్టు కింద నిలబడి ప్రకృతిలోకి చూస్తూంటే శరీరం కొత్త అనుభవంతో - ఆనందపడి పులకరిస్తోన్నట్టుగా ఉంది అంతా నిశ్శబ్దం. కొన్ని క్షణాలు, అతి కొద్ది నిముషాలు నిశ్శబ్దంలో నేనుగా -నాలో నిశ్శబ్దంగా గడిచాయి.

సరిగ్గా అప్పుడే వినక అలికిడి అయ్యింది. నాచూపు అన్నయ్య రాకను చెప్పింది.

"ఏం చేస్తూన్నావురా, ఒక్కడివీ" అని అన్నయ్య పాకలోకి వెళ్లి కుండలో నీళ్లు గ్లాసులో పోసుకుని తాగుతూ, ఒక చేత్తో పాకలోని నులక మంచం బయటవేశాడు. దాని మీద ఇద్దరం కూర్చున్నాం. మా మధ్య మాటలు మొదలవ్వాల్సి ఉంది. అన్నయ్య నాన్న గురించి, మామయ్యల గురించి, మా ఆస్తి గురించీ టూకీగా చెప్పాడు. ఆ తర్వాత నా వైపు కాస్త జరిగి - "నేను వీలయినంత త్వరగా ఈ సంసార లంపటం నుంచి బయటపడాలనుకుంటున్నాను. అప్పుడు అమ్మ బాధ్యత పూర్తిగా నువ్వు తీసుకోవలసి ఉంటుంది."

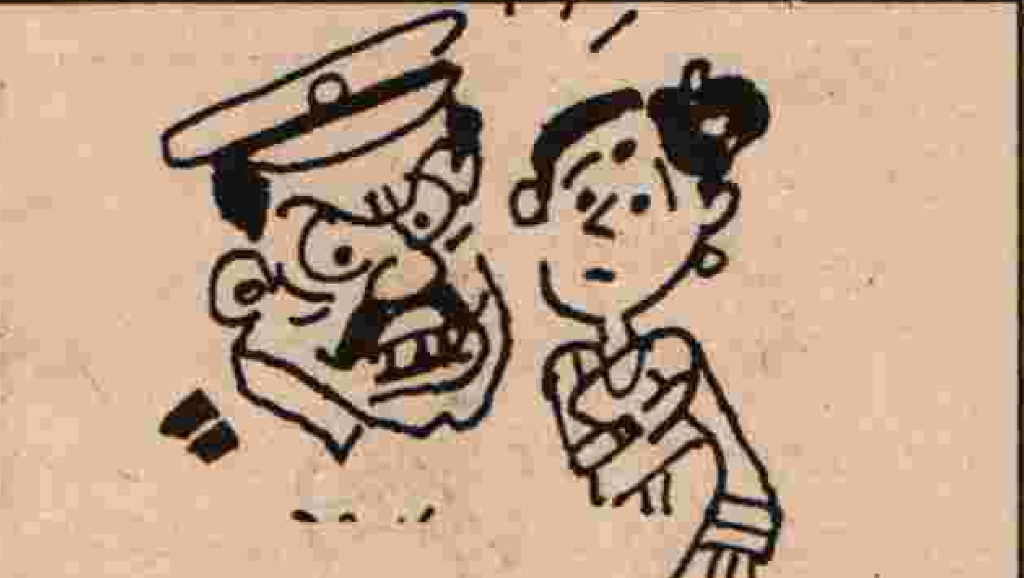

"మా ఇంట్లో దొంగలు పడి డబ్బూ, నగలూ దోచుకుపోయారండీ. మీరే ఎలాగయినా వారిని పట్టించి మా నగలూ, డబ్బూ ఇప్పించాలి"

"అలా దొంగలు పడి దోచుకుపోతున్నా మీరు చూస్తూ ఎలా ఊరుకున్నారమ్మా? ఇంతకీ అప్పుడు మీరేం చేస్తున్నారు?"

కేబుల్ టీవీ చూస్తున్నామంతేనండీ.'

"ఓహో... అదా విషయం. మరింకేం... నష్టపరిహారంకింద దానిపై కోర్ట్‌లో కేసు వేయండి. ఈ మాత్రానికి మాదాకా రావడం దేనికమ్మా?'

-భోగా (హైదరాబాద్)

"ఎక్కడికి వెళ్లాలని నీ ఉద్దేశం.."

"ఎక్కడో ఇంకా నిర్ణయం కాలేదు. ఎటో అటు..'

"మరి వదిన?"

"ఆమె ఆరోగ్యం సరిగా లేదు. నా ఆలోచనలు నన్ను సంసార సుఖానికి విముఖుణ్నిగా చేసి చాలా కాలమయ్యింది. ఆమెకు తల్లిదండ్రులు ఉన్నారు. వాళ్ల దగ్గర ఉంటుంది".

నేను అన్నయ్య మొహంలోకి చూసి తలదించుకుని అన్నాను. "ఒక్క ఏడాది కాలంలో ఇంత మార్పు నీలో వచ్చినందుకు అమ్మ ఆశ్చర్యపోతోంది. భయపడుతోంది. ఏ కారణం, ఏ ప్రేరణా లేకుండా ఎవరూ సంసారాలను కాలదన్ని సన్యసించరు."

"అవన్నీ చెప్పడం నాకిష్టంలేదు."

"పలాయనవాదం 'ఆధ్యాత్మిక వాదానికి ఏ మాత్రం దోహదపడదు. అత్యాశతో ఈ రంగంలోకి చొచ్చుకువెళ్లి ఉభయత్రా భంగపడ్డవాళ్లు చాలా మంది ఉన్నారు."

"నువ్వు చెప్తోన్నది ఏమిటో నాకు తెలుసు."

"ఈ విషయంలో మీ గురువు అవధానిగారు ఏమన్నారు?"

"ఆయన జ్ఞాని. ఆయన వాక్కుకి శక్తి ఉందనా. ఈ ప్రాంతంలో ఆయన ఉపన్యాసిస్తాంటే అడ్డుకున్నవాళ్లను నేను చూడలా!"

"సలహా చెప్పడం గురువు బాధ్యతల్లో ఒకటి. అన్నయ్యా......."

"అలానా? నీకు గురుశిష్యుల బాంధవ్యాలు ఎలా ఉండాలో తెలుసన్నమాట" అని ఆగి, "చిన్నవాడివి అహం పనికిరాదురా" అన్నాడు కోపంగా.

"మనిషి వేదాంతమార్గంలోకి వెళ్లడం, జీవితం మొత్తాన్ని ఆధ్యాత్మికతతో పెనవేసుకోవాతనుకోవడం మంచి గుణమే! కానీ అందుకోసం ఎవరిని గురువుగా గుర్తించామన్నదే ముఖ్యం."

"అవధానిగారు."

నేను అన్నయ్యను అడ్డుకున్నాను. "ఆయన మాట పక్కన పెట్టు. మన పూర్వీకులు గురువు యొక్క లక్షణాలు ఇలా ఉండాలి అంటూ పది వరకూ చెప్పారు. ఆ లక్షణాల్లో కనీసం ఒకటి రెండయినా అవధానిగారిలో నాకు కనబడలేదు. నిజమైన గురువు శిష్యుల్లో ఒకడిగా మారి, వారి గురించి తనే దైవాన్ని ప్రార్థిస్తాట్ట. గురువు ఉన్నతాసనం గురించి చూడడు. శిష్యుడి మీద సర్వాధికారాలు కోరడు. ఆయన, శిష్యుడికీ, భగవంతుడికీ మధ్యనున్న దూరాన్ని చెరిపి ఇద్దరినీ దగ్గర చేయాలి. ఆయనలో నాకు విజ్ఞానంకన్నా మూఢనమ్మకాలే ఎక్కువ కనిపించాయి." వేణు అన్నయ్య కోపంతో "ఆయన ఎందుకూ పనికిరాడంటావ్ కదూ!" అన్నాడు.

"నేను మాట్లాడదల్చుకున్నది నీతో. ఆయన విషయం కాదు. నువ్వు ఇంట్లో రోజు చేస్తున్న పూజలు, పురస్కారాలు, ఉపవాసాలు, కఠోర నియమాలూ, తాహతుకు మించి దానాలు........ ఈ హబబ్, ఇవేవీ కూడా నీ ఆత్మవికాసానికి కించిత్ దోహదపడవు."

'ఇవన్నీ నాకు తెలుసురా. నువ్వేం చెప్పక్కరలేదు.'

"అన్నయ్యా! ముక్తి అనేది అంత తేలిగ్గా దొరికే వస్తువు కాదురా. దానికి ఎంతో పరిశ్రమ కావాలి. క్రమశిక్షణ కావాలి. మనిషి భగవంతుడి దగ్గరకు వెళ్లే మార్గాన్ని మర్చిపోయాడని కొందరు పెద్దలు అనగా నేను విన్నాను. మనిషి భగవంతుడితో తనకు ఉండే సత్‌సంబంధాలు పోగొట్టుకున్నాడుట. భగవంతుడిదో దారి, మనదో దారి అయ్యింది. అందుకే మనిషి తను పోగొట్టుకున్న స్థానాన్ని తిరిగి పొందాలంటే ముందు భగవంతుడితోపోయిన సంబంధం అనే 'లింక్' ఎలా దొరుకుతుందో తెల్సుకోవాలి. నా మాట విను. చిన్నవాడినని తీసిపారేయకు."

"ఆపరా నీ ఉపన్యాసం."

"నువ్వు బాగా ఆలోచించు అన్నయ్యా. వదినను గుర్తించు. సహధర్మచారిణికి ప్రేమ పాత్రుడివికా!"

అన్నయ్య మాట్లాడలేదు.

"నేను వెడుతున్నాను అన్నయ్యా. నువ్వా ఏడాదిగా నీ శరీరాన్ని ఎంత కష్టపెట్టావో, అవమానపరిచావో నీకు అర్థంకాదు. అదీ పాపమే. వస్తురూపం, భౌతికరూపం, ప్రాణరూపం, మేధరూపం, ఆఖరికి పరమాత్మ రూపాన్ని పొందుపర్చుకున్న అతిసుందరమైనది ఈ శరీరం. ఏ యోగం, శరీరాన్ని, మనసును, మేధను బాధపెట్టమని చెప్పదు" అంటూ లేచాను.

నాకు తెలుసు, అన్నయ్య నాతో కలిసి నడవడని.

వేణు అన్నయ్య ఆలోచించగల్గితే,

అందంగా ఆలోచించగల్గితే

ఈ చిక్కులన్నీ విడిపోతాయి.

అవును. నేను చేసింది మంచి పనే అని నాకు తెలుసు. చొరవ తీసుకుని వదిన కామేశ్వరికి అన్ని విషయాలు పూసగుచ్చినట్టు రాశాను. ఆవిడ తన తండ్రితో కలిసి ఈపాటికి ఇంటికి వచ్చే ఉండాలి. తండ్రీ, కూతుళ్లిద్దరూ అన్నయ్యను ఓ ఆట ఈపాటికి ఆడిస్తూనే ఉండాలి. నేను లేచాను. నవ్వుకుంటూ నడక మొదలు పెట్టాను.

- 4 -

నేను మా ఇంటికిలోకి అడుగుపెట్టాను. అప్పుడు వాకిట్లో ఓ పక్కన అమ్మా, వదిని, మరో పక్కన అన్నయ్య, వాడి మామగారు చలపతిగారూ కూర్చుని ఉన్నారు. అందరి మధ్యా కేంద్రబిందువులా నేను.

"నమస్కారం మామయ్యగారూ. చూస్తే హఠాత్తుగా వచ్చినట్టు కనిపిస్తోంది, మీరు అంతా కూలాసానా?' ' అన్నాను.

"బాగానే ఉన్నాం. కానీ అమ్మాయికే ఒంట్లో బాగాలేదు. వారంగా అది పచ్చి మంచినీళ్ళు ముటడంలేదు. బహుశా భర్త మీద బెంగపడి ఉండాలి. పైగా నాలుగు రోజుల్లో నేను ఉడిపి వెళ్లాల్సి ఉంది."

"అలాగాండి."

"ఎందుకు మామయ్యా ఆ ఊరు" అన్నయ్య ఆతృతగా అడిగాడు.

"అక్కడ పేరుమోసిన ఓ ఆశ్రమం ఉంది. నా స్నేహితులు చాలా మంది అక్కడ భగవత్ చింతనలో కాలం గడిపేస్తున్నారు. నేనూ అన్ని ఏర్పాట్లూ చేసుకున్నాను. అందుకే నీ భార్యను తీసుకు వచ్చింది."

"మంచో, చెడో నాకు తెలియదండీ చెల్లెమ్మగారూ! కానీ మీ కోడలు మాత్రం, అత్తింటి గుమ్మం ఎక్కననీ, ఈ ఊరు రాననీ ఒకటే మొరాయించింది. కారణం చెప్పమ్మా అంటే ఇదీ అని నోరు విప్పి మాట్లాడదు. ఆ విషయం కూడా తేలుతుందని నేనూ వచ్చాను."

అమ్మా, అన్నయ్య ఏం మాట్లాడలేదు.

చలపతిగారు కాసేపు అగి, అల్లుడివైపు తిరిగి "నాయనా! జరిగిందేదో జరిగింది. అది అంతా మర్చిపోదాం. ఇదిగో నీ భార్య కామేశ్వరి. ఆమె బాధ్యత ఎప్పుడూ నీదే........ మేం నామమాత్రం వాళ్లమే. నన్ను దయుంచి వానప్రస్థానానికి, అదే ఉడిపి వెళ్లడానికి నువ్వూ నీ భార్యా సహకరించండి. ఇక్కడ మీరు సుఖపడతారో లేదో అది మీ చేతుల్లో ఉంది." అన్నాడు.

ఆపైన అందుబాటులో ఉన్న మంచినీళ్ల గ్లాసు అందుకుని వాటిని తాగి తిరిగి మొదలుపెట్టాడు.

"ఏమిటో నాయనా! నిజనిజాలు ఎప్పుడూ దేవుడికే ఎరుక అంటారు. కానీ నీకు ఈమధ్య కాలంలో సన్యసించాలనే కోరిక ఒకటి పుట్టిందనే వార్త ఆ నోటా అ నోటా వచ్చి నా చెవిన పడింది. పైగా చుట్టుపక్కల అమ్మలక్కల కథనం సరేసరి. అల్లుడు, ఆ కారణాన్నే అమ్మాయిని పుట్టింటికి తోలేశాడని. నేనేది నమ్మలేదు.

"వయసు మీదపడ్డవాళ్లూ, తపనతో కాగేవాళ్లూ సన్యసించడినికి తొందరపడ్డంలో తప్పేంలేదు. చూస్తే నలభైయ్యోపడి దాటనివాడు, పట్టుమని చుట్టూ ప్రపంచంలో పదిమందిని అర్థం చేసుకోకుండా, పసిమొగ్గదశ దాటని జీవితానుభవంతో, దేవుడంటే రాయో, రప్పో తేల్చుకోలేని తికమకలో, ఏది ముందు, ఏది వెనకో తెలియనివాళ్లు ఇల్లు విడిచి పారిపోతారుగానీ సన్యసించరు. సన్యసించడానికి ముందు పెద్ద ప్రిపరేషన్ - మానసికంగా జరగాలి" అంటూ ఏవేవో చెప్పారు.

సుబ్బారావ్: నిన్న ఓ దొంగ కత్తి చూపించి పర్సివ్వమన్నాడు. ఇచ్చిన మరుక్షణం వేగంగా పరుగెత్తుకొచ్చేశాను!'

అప్పారావ్: "పోలీస్ రిపోర్ట్ ఇద్దామనా?'

సుబ్బారావ్: "కాదు! పర్సులో పైసా లేదని తెలిస్తే నిజంగా చంపేస్తాడేమోనని!'

అండే అనిత (చిత్తూరు)

మళ్లీ మంచినీళ్లు తాగారు.

ఆ తర్వాత తిరిగి కూతుర్ని చూసి "నీకు పుట్టిల్లు లేదు. ఉన్నది అత్తిల్లు ఒక్కటే. మీరిద్దరూ పదికాలాలపాటు కలిసి ఉంటారో, అర్జంటుగా ఉన్న పళంగా విడిపోతారో మీ ఇష్టం." అనేసి మౌనంలోకి వెళ్లిపోయారు.

కామేశ్వరి తలవంచుకుని అటూ ఇటూ కదిలింది. తన వైపు చూడని భర్త వైపు చూసింది. అమ్మవైపు చూసింది.

"నాన్నా! నువ్వు ఉడిపి వెడతావో, ఊటీ వెడతావో అది నీ ఇష్టం. ఏడాదినాడే నా భవిష్యత్ ఎలా ఉంటుందో నాకు తెలిసిపోయింది. వారికి నేను అవసరం లేదు. అందుకే నా ఏర్పాట్లు నేను చేసుకున్నాను. నేను కేరళలో ఉన్న కీర్తిమాయిగారి ఆశ్రమానికి వెళ్లాలని నిశ్చయించుకున్నాను." అంది. ఆ పైన పమిట సర్దుకుని "ఆఖరిసారి వారినీ, అత్తగారినీ చూసిపోదామని వచ్చాను. అంత తప్ప నాకేమీ కావాలనీ, కోరుకోవాలనీ రాలేదు" అంది. కన్నీళ్లు కదిలితే వాటిని తుడుచుకుంది.

అమ్మ ఆశ్చర్యపోయింది. బాధగా చూసింది. అన్నయ్య తలవంచుకున్న మూలంగా ఏ భావాలు వాడిలో రగిలాయో తెలియలేదు. చలపతిగారు మాత్రం ఖిన్నుడయి "ఏమిటో అంతా మాయగా, అయోమయంగా ఉంది" అనేశారు.

నేను అనేశాను. "అమ్మా! ఎవరిదారి వాళ్లు చూసుకుంటోనప్పుడు మనదారి మనం చూసుకుందాం. రేపు నాతోపాటు నువ్వు వచ్చేయ్. ఈ ఇంటికి తాళం పెట్టు. ఆ తాళం చెవి అవధాన్లుగారికి ఇవ్వు."

అమ్మ ఏడుస్తూ అన్నయ్య వైపు తిరిగి, "ఏరా" అంది.

అన్నయ్య మాట్లాడలేదు.

వంచిన తల ఎత్తాడు.

దించుకున్నాడు.

ఇంతలో గుమ్మం వరకూ పచ్చిన పూలు తెచ్చే సింహాచలం "కోడలుగారొచ్చినారని ఎరుకైంది. మల్లెపూలదండ ఉంచండి." అంటూ [illegible]న మల్లెదండలు గడపమీద పెట్టి వెళ్లాడు.

ఆ మరుక్షణం మా పక్క వాటాలో ఉంటున్న విశాలమ్మ "కామేశ్వరి వచ్చిందని తెలిసింది. పని తొందరలో రాలేకపోయాను. జడవేస్తాను లేవమ్మా కూతురా" అంటూ వదిన పక్కన చతికిలబడింది.

అన్నయ్య వేణు ఏమనుకున్నాడో కుర్చీలోంచి లేచి తన గదిలోకి వెళ్లాడు. అమ్మ నావైపు చూసింది. నేను నవ్వాను. అమ్మ వదినను చూసి "వెళ్లి వాడికేం కావాలో చూడమ్మా" అంది. వదిన లేచి నెమ్మదిగా తమ పడగ్గదిలోకి వెళ్లింది. నేను కుర్చీలోంచి లేచి ఆ గదికి బయట గడియ వేశాను.

"అమ్మా, చలపతిగారూ నావైపు చూస్తున్నారు. నేను మాత్రం నా మాటలు వాళ్లకు వినబడాలని గదిలోపలికి మొహం పెట్టి అన్నాను" లోపల, లో లోపల మీరేం చేయదల్చుకున్నారో త్వరగా తేల్చుకోండి. మీరు రావాలనుకున్నా బయటకు రాలేరు. బయట గడియకు తాళం కూడా పెట్టదల్చుకున్నాను. ఆ తాళం తెల్లవారిన తర్వాత తీయబడుతుంది. కానీ... మీరు తెల్లవార్లూ ఆలోచించుకుని ఓ మంచి నిర్ణయానికి వస్తారనీ, కాదు కాదు, ఓ గొప్ప నిర్ణయానికి వస్తారనీ, అందుకోసం మీకు కావల్సిన శక్తి - మీకు మదర్, శ్రీ అరబిందోలు ఇస్తారనీ నమ్ముతున్నాను."

నేను వెనక్కి తిరిగాను. అయితే లోపలి నుంచి అన్నయ్య "థ్యాంక్యూ ఫర్ వాట్ యు ఆర్" అని అనడం నాకు వినిపించింది.

అన్నయ్య గొంతులో ఆనందపు అంశ వుంది.

ఆవేశం పాలు లేదు.

ఉక్రోషం పాలూ లేదు.

అందుకే వారి కథ మంచి మలుపే తీసుకుంటుందనిపించింది. ●